

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343
2, 10, 11 IR 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. V-346 „Dėl darbo grupės Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 1.1.2 darbo „Reguliacinių ir kitų priemonių taikymas pajamų nelygybei mažinti“ 4 veiksmo „Mažas pajamas gaunančių gyventojų išlaidų vaistams sumažinimas, kompensuojant visą vaisto kainą, skatinant racionalų vaistų vartojimą, ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis (toliau – PDSF) apmokamų odontologijos paslaugų apimties padidinimas“ įgyvendinimo sudarymo“ buvo sudaryta darbo grupė iš Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VLK), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovų. Darbo grupės tikslas – parengti teisės aktų projektus, leisiančius įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 1.1.2 darbo „Reguliacinių ir kitų priemonių taikymas pajamų nelygybei mažinti“ 4 veiksmą „Mažas pajamas gaunančių gyventojų išlaidų vaistams sumažinimas kompensuojant visą vaisto kainą, skatinant racionalų vaistų vartojimą, ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų odontologijos paslaugų apimties padidinimas“. Darbo grupė, išanalizavusi galiojantį teisinį reglamentavimą, parengė Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 10, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas).

Šio Projekto tikslas – sudaryti sąlygas nemokant paciento priemokos gauti kompensuojamuosius vaistus ir kompensuojamasias medicinos pagalbos priemones asmenims, sukačusiems Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą senatvės pensijos amžių, arba Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatyme nustatyta tvarka pripažintiems neįgaliaisiais asmenims, kurių užpraeitą mėnesį gautų socialinio draudimo pensijų (kartu su pensijos priemoka), šalpos pensijų, valstybinių pensijų, užsienio valstybės pensijų, kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas ir (ar) draudžiamųjų pajamų, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos socialinio draudimo įstatyme, suma sudaro mažiau nei 95 procentus praėjusių metų minimalių vartojimo poreikių dydžio (toliau – mažas pajamas gaunantys asmenys).

Tikslinė asmenų grupė nustatyta atsižvelgiant į tai, kad skurdo rizikos lygis 2017 m. didžiausias buvo 65 metų ir vyresnių asmenų amžiaus grupėje (33,4 proc.), vaikų (25,7 proc.) ir neįgalųjų, apibrėžiamų kaip asmenys, kurių veikla dėl sveikatos sutrikimų buvo apribota (35,1 proc.). Senyvo amžiaus asmenys ir neįgalieji yra tos grupės, kurioms dažniau nei kitiems reikalinga medicininė

pagalba. Siekiant, kad Projektu nustatytas teisinis reguliavimas būtų tikslus, aiškus ir sklandžiai įgyvendinamas techniškai, tikslinė grupė apibrėžiama derinant ją su Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymu ir su Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymu bei atsižvelgiant į technines galimybes teikti paramą nedidinant administracinės naštos kompensuojamųjų vaistų ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių gavėjams.

Asmens pensijų ir kitų draudžiamųjų pajamų dydį siūloma vertinti pagal praėjusių metų minimalių vartojimo poreikių dydį (toliau – MVPD) atsižvelgiant į lėšų planavimo poreikį. MVPD apskaičiuojamas kiekvienais metais Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka. T.y. einamųjų metų pabaigoje suskaičiuojamas MVPD ateinantiems metams ir naudojamas planuojant išmokas kitiems metams. Pvz., 2018 m. suskaičiuotas MVPD, kuris įsigalioja 2019 m. sausio 1 d. yra naudojamas planuojant biudžetą 2020 m., nes išmokų dydžiai yra indeksuojami pagal 2019 m. MVPD. Siekiant tikslesnio lėšų planavimo projekte siūloma asmens pensijų ir kitų draudžiamųjų pajamų dydį siūloma vertinti pagal praėjusių metų MVPD.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Projektą parengė ir teikia Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. V-346 sudaryta darbo grupė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu lengvata be paciento priemokos įsigyti pigiausią kompensuojamąjį vaistą ir (ar) medicinos pagalbos priemonę (toliau – MPP) mažas pajamas gaunantiems asmenims teisės aktuose nenustatyta. Mažas pajamas gaunantys asmenys, kaip ir visi kiti apdraustieji, įsigydamis valstybės kompensuojamus vaistus ar MPP turi mokėti paciento priemokas.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, nustatyta viena iš reguliacinių ir kitų priemonių, taikomų pajamų nelygybei mažinti, yra mažas pajamas gaunančių gyventojų išlaidų vaistams sumažinimas, kompensuojant visą vaisto kainą, skatinant racionalų vaistų vartojimą. Šiuo metu Lietuvoje gyvena apie 165 tūkstančius mažas pajamas gaunančių asmenų. Įgyvendinant šią priemonę parengtas šis Projektas, sudarysiantis galimybę mažas pajamas gaunantiems asmenims sumažinti kompensuojamųjų vaistų ir MPP įsigijimo išlaidas, taip gerokai sumažinant mažas pajamas gaunantiems asmenims tenkančią finansinę naštą, tai leis sutaupyti nemažai lėšų, kurias jie galės skirti kitoms reikmėms, ir suteiks galimybę vartoti tinkamus ir reikalingus vaistus be finansinių nuostolių. Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto 1 straipsniu teikiamų nuostatų ir šiuo metu galiojančių Lietuvos Respublikos sveikatos

draudimo įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 2 punkto ir 4 dalies 1–3 punktų nuostatų (toliau – galiojančios nuostatos) taikymo sritys skiriasi. Galiojančios nuostatos taikomos nustatant bazinės (valstybės kompensuojamos) kainos kompensavimo lygį asmenims, priklausantiems šiuose punktuose nurodytoms grupėms, nepriklausomai nuo jų gaunamų pajamų lygio. Projekto nuostatomis siūloma įteisinti pačių pacientų, priskiriamų nurodytoms asmenų grupėms ir gaunančių mažas pajamas, patiriamų išlaidų paciento priemokoms kompensavimo mechanizmą ir neapima bazinės kainos kompensavimo reglamentavimo. Taip pat Sveikatos draudimo įstatymo 10 straipsnyje tikslinamos sąvokos atsižvelgiant į pasikeitusius Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatymą ir Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymą. 2018 06 14 įstatymu Nr. XIII-1261 nustatyta, kad kituose teisės aktuose vartojamą sąvoką „nedarbingas asmuo“ atitinka sąvoka „asmuo, kuriam nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis“.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priėmus Projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas Projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Priimtas Projektas verslo sąlygoms ir plėtrai įtakos neturės.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Įstatymų keisti nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus:

Projekte reglamentuojami klausimai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ir Europos Sąjungos teisės nuostatas.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymų lydimųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti:

Priėmus teikiamą Projektą, iki jo įsigaliojimo turės būti parengtas ir priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, nustatantis vaistų ir MPP priemokų kompensavimą.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Projektui įgyvendinti reikės apie 4,1 mln. eurų (pigiausio kompensuojamojo vaisto ir MPP paciento priemokoms kompensuoti). Šios priemokos būtų kompensuojamos valstybės biudžeto lėšomis. Mažas pajamas gaunantiems asmenims nereikėtų mokėti priemokos už jiems paskirtus kompensuojamuosius vaistus ar MPP. Informacija, kad asmuo priklauso mažas pajamas gaunančių asmenų grupei, būtų perduodama elektroniniu būdu. Iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SODRA) duomenų bazės duomenys apie mažas pajamas gaunančius asmenis periodiškai būtų teikiami į Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinę sistemą (toliau – ESPBI IS), kuri perduotų šią informaciją vaistinėms. Vaistinės išduodamos kompensuojamuosius vaistus ar MPP iš mažas pajamas gaunančių asmenų neimtų priemokos, o vaistinei šis skirtumas būtų kompensuojamas iš valstybės biudžeto lėšų (skirtų kaip valstybės biudžeto asignavimai PSDF biudžetui). Duomenys į VLK informacinę sistemą SVEIDRA būtų perduodami pažymint, kad asmuo yra gaunantis mažas pajamas ir jo kompensuojamoji kaina yra didesnė negu kitais atvejais.

Minėtam duomenų perdavimui ir suderinimui reikės atlikti tam tikrus SODROS, ESPBI IS ir VLK SVEIDROS informacinių sistemų pakeitimus. ESPBI IS patobulinimui reikalinga preliminar suma galėtų būti apie 181 500 Eur (su PVM), SODRA IS – apie 50 000 Eur (su PVM); SVEIDRA – 75 000 Eur.

13. Įstatymų projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Specialistų vertinimų ir išvadų Projekto rengimo metu negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Paciento priemoka.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Papildomų paaiškinimų nėra.

Teisėkūros ir teisinio vertinimo
skyriaus vedėja
Rita Cicėnienė



Lietuvos Respublikos
Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

2019-06-05